

Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopolni naj se pošljijo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopis se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in cel leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 stot., osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov, mm po L 2.—. — Mali oglasi po 2 st. beseda, najmanj pa L 2.—. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Dolžnost države napram jugoslovnski manjšini

Češkoslovska republika ima razmeroma zelo močno manjšino nemške narodnosti. Za sedaj je razmerje med državo in to manjšino skrajno napeto. Nemški vseučilišni profesor dr. Christian Ehrenfels označa v »Češkoslovaški korespondenci« to razmerje z naslednjim dvogovorom med Čehom in Nemcem.

Čeh pravi: »Vi Nemci se priznavate, več ali manj odkrito, za iredentiste v češkoslovaški državi. Zato tudi ne morete pričakovati, da bi mi postopali z vami drugače, kakor z iredentisti, to je: kakor z velezdajalci.«

Nemec: »Dokler ravnote v Čehi z nami kakor z iredentisti, tudi ne morete pričakovati, da bi mi drugače čutili, kakor čutiljo iredentisti. Ravnotako ne morete pričakovati od nas, da ne bi se — če bi slučaj nanesel — tudi uveljavljali kot iredentisti.«

Vidimo torej, da se v tem dvogovoru razmerje med državo in nemško manjšino kaže kot pravi circulus vitiosus. Država in nemška manjšina se lovita v začaranem krogu, ki ni rešitve iz njega. Država pravi: »Dokler ste iredentisti, ne morem postopati z vami drugače.« Nemec odgovarja: »Dokler postopate z nami kakor z iredentisti, ne morem drugače čutili napram tebi.«

Naroda v češkoslovaški državi si stojita nasproti v znamenju — boja. In dr. Ehrenfels meni, da bo to stanje trajalo tako dolgo, dokler se ne odloči ena ali druga stran, da napravi prvi korak k sporazumu. To se bo zgodilo tedaj, ko bo ena ali druga stran odgovorila na slabo z dobrim ter prvič povrnila sovražnost s prijateljstvom.

Dr. Ehrenfels zatrjuje, da čuti patriotično nasproti češkoslovaški državi. Zato želi, da bi prišlo čimprej do tega koraka in potem do uspešnega sodelovanja med obema narodoma. Ali, kdo naj napravi prvi korak? Država ali nemška manjšina? Kak ideolog bi morda zasledoval, na kateri strani je moralna dolžnost, napraviti ta korak, večja. Realen politik pa ne veruje, da bi ta pot mogla dovesti do cilja. Po mnenju dr. Ehrenfelsa je treba staviti vprašanje: kateri izmed teh dveh narodov ima večji interes na tem, da pride do sporazuma? In avtor da na to vprašanje odgovor, ki bi ga človek od Nemca ne pričakoval. Prizna, da imajo nemški državljani češkoslovaške republike večji interes na tem. Dr. Ehrenfels je pač praktičen politik. Razlog za ta njegov pogled je na polju vnanje politike. Računa namreč z dejstvom, da imajo Čehi na tem polju močnejše zaveznike, vsled česar ne pride do nobene spremembe na sedanji sestavi češkoslovaške države. Vsaj za dolgo časa ne. Z drugo besedo: da bi bila vsaka iredentistična taktika na strani Nemcev nesmiselna in pogubna. Zato svetuje Nemcem, naj s smotrenim in plodnim delom v državi — zlasti na polju gospodarske politike in kulturnega dela — prvi nastopijo pot, ki jih dovede k sporazumu s Čehi.

Ta razmotrivanja Nemca Ehrenfelsa nas vabijo, da primerjamo naš novi po-

ložaj v kraljevini Italiji z onim Nemcem v češkoslovaški republiki. In tu moramo izjaviti odkrito, da v teh dveh primerih ni analogije. Eno velja seveda tudi za nas: da bi bilo nespametno, ako ne bi hoteli računati za dejstvo, ki ga mi ne moremo spreminiti in ki ne smemo pričakovati, da bi dovolili činitelji v mednarodni politiki, da se spremenijo. Saj so oni sami določili naš novi državnopravni položaj! V polnem soglasju z nasvetom, ki ga daje Ehrenfels svojim soplemenjakom v češkoslovaški republiki, smo mi že izjavili lojalno in odkrito, da priznavamo dovršeni čin in da se hočemo na podlagi v Italiji veljavnih državnih zakonov boriti za svoje pravice in za to, da postanemo enakopravni državljanji. Ravnotako moramo tudi mi slediti nasvetu dr. Ehrenfelsa in se uveljaviti v državi s plodnim delom na gospodarskem in kulturnem polju. Ali nazor nemškega pisca, da država ni dolžna, pripravljati sporazum med obema narodoma, je po našem mnenju zgrešen. Naš položaj v italijanski državi je pač povsem drugačen, kakor je oni Nemcem v češkoslovaški republiki. Poslednji so že številno razmeroma zelo močni. Dalje so tudi v gospodarskem pogledu močni. Nemci na Češkoslovaškem imajo bogato trgovino in industrijo. Razen teh dveh okoliščin, močnega števila in gospodarske sile, je zanje ugoden tudi zemljepisni položaj češkoslovaške republike: v zaledju imajo veliko Nemčijo na eni in Avstrijo na drugi strani — osemdesetmilijonski energični nemški narod. Mi pa smo morali toliko položiti na žrtvenik — miru, da res ne moremo nikdo zahtevati od nas, da bi doprinali še nadaljnje žrtve. Pri nas bi morali napraviti prvi korak za mir med obema narodoma v naši deželi tisti, na katerih dobro smo morali že toliko žrtvovati: svoje ideale, pravico do samoodločbe ter svojo pripadnost k narodni skupnosti! Tako govorijo pravica, logika in morala.

Italijanska država je dolžna, da razume in v polni meri ceni to našo žrtvo in da nam jo poplača s tem, da res pravično in svobodoljubno ravna z nami. Ona nam mora dati možnosti in pogoje, da bomo gospodarsko in kulturno usposobljeni za sodelovanje v splošni blagor. K sodelovanju nas pa more vspejdati edino zavest, da nam bo naš narodni obstanek zagotovljen, da ne bo grozila nobena nevarnost temu najbolj dragocnemu imetju vsakega naroda! Dati nam mora jamstva, da bomo mogli nacionalno živeti, kakor da bi bili v svoji lastni narodni državi, da bomo imeli iste pravice in svobodine kakor drugi državljani ter da tudi materialno ne bomo trpeli nikake škode. Zlasti pa smemo zahtevati, naj država ne opravičuje svojega postopanja proti nam z grehi, ki jih je delala — Avstrija!!!

To so smernice, katerim mora slediti politika Italije nasproti jugoslovnski manjšini v državi, če res hoče, da pride do miru in do prijateljstva med obema narodoma.

Bolgarska

Bolgarska kulturna društva za sporazum z Jugoslavijo

Praški »Narodni Listy« javljajo, da se je zbralo na posvetovanje nekoliko bolgarskih društev — Slovansko društvo, Slovanska beseda, Društvo slovanskih književnikov in publicistov, Društvo bolgarskih pacifistov in Društvo za narodno samoodločbo. Na tem posvetovanju so razpravljali o odnosih med bolgarsko državo in Jugoslavijo. Vseučilišni profesor Kirov, S. Bobčev in pisatelj D. Mišev so naglašali, da je potrebno čim večje zblizanje z Jugoslavijo. Po raznih govorih je bila sprejeta resolucija: Interesi obeh sosednjih slovanskih držav, kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev ter bolgarskega kraljevstva zahtevajo zblizanje na gospodarskem, kulturnem in političnem polju. Tako zblizanje je možno samo na podlagi demokratske federacije, v kateri bo izjamčena popolna narodna svoboda in neodvisnost. — Profesor Kirov je izjavil: če bi ideja jugoslovnanstva kedaj propadla v Jugoslaviji, morala bi jo Bolgarska zopet oživiti. Čas je, da se uredniško sanje vseh južnih Slovencev in se osnuje jugoslovska zvezna država, v kateri bi vstopila tudi sedanja Bolgarska. Konečno je naglašal profesor Kirov, da je treba z vsemi močmi delati za to, da se vzpostavijo med Bolgari in Srbi prijateljski odnosi.

Češkoslovaška

Politični položaj v Češkoslovaški

PRAGA, 20. Predsedništvi obeh zbornic sta sklenili, sklicati narodno skupščino za 19. maja t. l. Ta dan se ima sestaviti tudi nova parlamentarna večina. Pri tej priložnosti se bodo nam domestili nekateri člani vlade. S tem vprašanjem so v tesni zvezi razgovori, ki jih je imel v poslednjem času predsednik republike z zastopniki strank

Do sedaj je sprejel zastopnike vseh čeških strank, dočim sta bila od Nemcev pri njem doslej samo socialna demokratska Czech in Czermak. Medtem se zastopniki čeških strank pogajajo, da dosežejo sporazum v spornih finančnih vprašanjih ter v vprašanju aprovizacije in trenutnega socialnega položaja. Poslednjega bo bržda razjasnil prihodnji kongres socialno-demokratske levice, ki se bo vršil, še preden se sestane narodna skupščina.

V Bratislavi, prestolici Slovaške, se vršijo pogajanja o kolektivni delovni pogodbi. Ta pogodba bo brez dvoma pripomogla k temu, da se stavka poljedelskih delavcev, ki je izbruhnila sicer samo v pokrajinah z mešanim, slovaškim in madžarskim prebivalstvom, konča. V teh pokrajinah je šlo tudi že mnogo stavkujočih zopet na delo. V pokrajinah s čisto slovaškim prebivalstvom ni vobče izbruhnila nobena večja stavka. V teh krajih je stavkala le tu pa tam kakka manjša skupina.

Odnosaji med Prago in Parizom

PRAGA, 20. Na povabilo pariškega mestnega sveta, čigar člani so se lani udeležili velike sokolske slavnosti v Pragi, je odposlanstvo praškega mesta z županom Baxo na čelu odpotovalo v Pariz. S tem odposlanstvom gredo tudi odposlanci praškega semnja vzorcev, hranilnic, bank, praške in olomuške trgovske zbornice in zveze češkoslovaških industrialcev.

Avstrija

Zakon proti Habsburžanom odklonjen

DUNAJ, 19. Zakon, s katerim naj bi bilo Habsburžanom prepovedano prebivati na avstrijskih tleh, je bil odklonjen s 95 glasovi proti 94. Proti temu zakonu so glasovali predvsem krščanski socialci. Po tem zakonu bi se ne smel noben Habsburžan povrniti v Avstrijo brez posebnega dovoljenja vlade. Prestopi proti temu zakonu so se imeli kaznovati z jetico do 6 let.

Agitacija za priključitev Tirolske k Nemčiji naperjena proti Italiji

INNSBRUCK, 19. (S.) Včeraj popoldne se je vršil velik shod za ljudsko glasovanje o priključitvi Tirolske k Nemčiji. Na shodu je bil tudi tirolski deželni glavar. Predsednik zveze »Andrej Hofer« je izjavil, da je ljudsko glasovanje potrebno, ker bodo po njem lahko vsi Nemci zahtevali osvoboditev južnega Tirola. Italija bi ga morala odstopiti, ker bi bil to neobhodni predpogoj za prijateljstvo z Nemčijo. Zveza za posrednično južnemu Tirolu v Berlinu je izdala oster proglas, čigar duh ni nikakor v skladu s pretveznimi kulturnimi nameni tega društva. Predsednik te zveze je sam berlinski župan dr. Reich. Govoril je tudi ameriški polkovnik Emerson, kateremu je italijanska vlada že davno prepovedala pristop na italijanska tla.

Italija

Rimska konferenca

RIM, 20. Včeraj popoldne so se sestali v raznih dvoranah palače Chigi nekateri posebni odbori konference nasledstvenih držav. Ti odbori so pretresali razna vprašanja, ki so na sporedu konference, in so določevali besedila členov, ki se tičejo posameznih vprašanj.

Nočna polična bitka v Parmi.

En mrtev

PARMA, 20. Snoči se je vnela huda bitka med parmskimi fašisti in komunisti. Komunisti so bili izobesili v okraju Aurelio Saffi rdečo zastavo. Fašisti so sklenili, da se mora odstraniti. Ker jim komunisti niso hoteli ugoditi, je prišlo do krvavega popada, pri katerem je bil en komunist ubit in en fašist težko ranjen. Na lice mesta so pritekli orožniki in kr. stražniki, toda ni se jim posrečilo, da bi izgnali preganjeni, ker so ljudje streljali nanje z oken in streh, tako da so se morali umekniti. Moralo je priti na pomoč nekoliko oklopnih avtomobilov, ki so s strojnimi mehanizmi pregnali s streh, katere so potem orožniki zasedli. Bitka je trajala do 2 po polnoči. Aretiranih je bilo nad 100 oseb.

Novi poboji in požigi v Foiano della Chiana

Smrtonosni zasedi, ki so jo bili naprožili kmetje v Val di Chiana, je sledilo grozno maščevanje fašistov. Novi oddelki so šli v imenovani kraj, kjer nesumljivo ubijajo najbolj znane socialiste in jim sežigajo hiše. Včeraj so se našla trupla treh novih žrtev teh pokoljev.

Italijansko-turški sporazum in Anglija

LONDON, 20. Agencija Reuter poroča, da je angleški poslanik v Rimu dobil nalogo, naj italijansko vlado opozori na govornice o italijansko-turškem dogovoru, čigar besedilo ni bilo sporočeno v London.

V zvezi s tem poročilom je sledeča vest agencije Stefani iz Londona od 19. t. m.: Državni podtajnik za zunanje zadeve je rekel v odgovoru na nekatera vprašanja, da je angleška vlada v posameznih vprašanjih glede pogodb med Italijo in Kemalisti. Ne gre pa da bi angleška vlada zahtevala od Italije, naj v zmislu določb pravilnika Zveze narodov to pogodbo objavi, kakor namigujejo poslanci v svojem vprašanju.

Anglija

Anglija priznala rapalsko pogodbo

LONDON, 20. Včeraj so bile objavljene note, katere je Lord Curzon poslal dne 14. februarja t. l. italijanskemu poslaniku in jugoslovenskemu zastopniku v Londonu. S tema notama je angleška vlada potrdila prejem prepisa rapalske pogodbe in je izjavila, da priznava brezpogojno vse določbe omenjene pogodbe, ki se tičejo razdelitve ozemlja.

Sestanek med Lloyd Georgeom in Briandom

PARIZ, 20. Agencija Havas poroča iz Londona: Pred včerajšnjim so se začeli predhodni pogovori za sestanek med Lloyd Georgeom in Briandom. Lloyd George je sprejel francoskega poslanika in je pri tej priložnosti naglašal potrebo tega sestanka. Oba ministrska predsednika se sestaneja koncem tega tedna v Boulogne ali v Hythe.

Stavka rudarjev. — Lastniki pripravljani spreminiti svoje predloge o plačah

LONDON, 20. Po konferenci, ki so jo imeli, zastopniki lastnikov z uradniki ministrstva za trgovino in obrt, so lastniki izjavili, da so pripravljani znatno spreminiti dosedanje predloge o plačah.

Francija

Francoški ministri predsednik sprejel Lloyd Georgeovo vabilo

LONDON, 20. Briand je sprejel Lloyd Georgeovo vabilo na sestanek ter pojde v Hythe v spremstvu nekoliko uradnikov. Gre za sestanek zasebne narave in ne za pravilno konferenco.

Skrb francoske vlade za po vojni razdejane kraje

PARIZ, 19. Med razpravo o proračunu stroškov, ki se bodo krili z odškodnino v zmislu mirovne pogodbe, je minister Loncheur naglašal pogum prebivalcev razdejanih krajev. Od 4,700,000 begun-

cev se jih je 4,100,000 povrnilo na razdejana ognjišča. Loncheur je dokazoval, da bo treba 15 milijard frankov za popravilo pokvarjenih rudnikov. Dočim so ti rudniki dali v 1913 letu 18 milijonov ton premoga, znaša to število v tekočem letu le 4 milijone ton. Za obnovitev razdejanih krajev bo treba 80 milijard. Minister je rekel dalje, da bi Nemčija mogla porabiti svoje delavske moči, ako ji preostajajo, za to, da bo lahko dajala Franciji premog, s katerim bo ta poslednja izdelovala predmete, ki so potrebni razdejanim pokrajinam. Loncheur se je ob koncu zahvalil vladi in vsem dobrim ljudem vsega sveta, ki so dali kako pomoč nesrečnim prebivalcem razdejanih pokrajin ali so posvojili nekatera razdejana vasi in nekatera razdejana mesta.

Nemčija

Zavezniki zahtevajo nemško zlato in srebro

PARIZ, 20. Listi potrjujejo vest, da je repanacijska komisija poslala nemški komisiji za vojna bremena noto, v kateri zahteva, da se mora vsa vrednost nemške državne banke v zlatu in srebru prenesti pred 1. majem 1921. v podružnice državne banke v Kölnu in Koblenzu. Ako bi Nemčija te zahteve ne hotela izpolniti, bo komisija zahtevala, naj se ji izroči vse zlato in srebro nemške državne banke.

Vsebina novih nemških predlogov

PARIZ, 19. List »Temps« je prejel iz Kölna brzojavko, s katero se potrjujejo sledeči podatki o novih nemških predlogih: Nemčija bo ponudila: 1. povračila v naravi, t. j. nekatera dela, katera bi izvršil konsorcij nemških podjetnikov; 2. povračila v gotovini, t. j. Nemčija bi plačevala po 3 milijarde mark v zlatu na leto za dobo 10 let in spremenljive letne obroke, ki bi znašali eno petino nemškega izvoza v zavezniške dežele. Nemčija bo poleg tega predlagala, naj se sklene mednarodno posojilo v znesku 10 milijard v zlatu, za katero bodo jamčili dohodki nemških železnic. Nemška industrija se udeleži tega posojila v znesku 20%. »Temps« potrjuje tudi vest, da se je Nemčija ponudila, da prevzame nase dolgove zaveznikov pri Zedinjenih državah.

Posledice gospodarskih odredb proti Nemčiji

BERLIN, 20. Poročila trgovskih zbornic po posameznih nemških trgovskih središčih posvečajo, kakor je bilo pričakovati, obilo pažnje posledicam, ki so jih imele kazenske odredbe zaveznikov za nemško trgovino. Vpliv teh odredb na podjetnost posameznih trgovcev in podjetij se že jako čuti. Večina trgovcev se — po teh poročilih — drži nazaj in denar je začel zapuščati trgovino in industrijo. Vsled tega je udarjena velika in mala trgovina. Veliki trgovci ne dobivajo več skoraj nobenih naročil, in ravno tako tudi industrija, ki je v mesecu marcu dobila kaj ali nič novega dela. Tudi semenj v Lipskem je mnogo trpel, zakaj mnogo že sklenjenih kupčij je bilo vsled neuspeha londonskih pogajanj razveljavljenih. Skrčenje obrata je ravno tako občutljivo tudi v mali trgovini, ki je poleg tega zelo udarjena tudi vsled naglega padanja cen, tako da preživlja v sedanjem hipu nevarno krizo.

Izvoz v zapadne države je vsled nove carinske meje popolnoma ustavljen. Kljub temu pa je bila panika na borzi le hipna, tako da se niso ugotovili nikakršni nevarni skoki ne na semnju deviz ne na semnju drugih veljav. »Berliner Börsenzeitung« kriči vsled tega na nemške trgovce in jim očita preveliko previdnost, ki prehaja v škodljivo strahopetnost. List pravi dobesedno: Mnogo velikih pogodb je bilo razveljavljenih. Takšni koraki, ki so naperjeni proti lastnim sodržavljanom, pričajo o pretiranem nezaupanju. Ako pojdemo tako naprej, bomo dosegli, da se bodo zasedene pokrajine gospodarsveno popolnoma ločile od ostale države. To zlo pa ne bo nikakor najmanjše med vsemi zli, ki nam jih bodo prizadajali zavezniki. Toda kaj naj se reče še le o tistih, ki zahtevajo plačilo v tuji veljavi? S tem pripravljajo svojemu lastnemu denarju globok prepad. In ta zahteva se nahaja zelo pogostoma v pogodbah med trgovci iz svobodne Nemčije in trgovci iz zasedenih pokrajin ob Renu.

Sicer pa bo trgovina med svobodnim delom Nemčije in zasedenimi obrenskimi pokrajinami postala zelo težavna. Dočim je izvoz iz Nemčije v obrenske pokrajine na poti nova carinska meja, ki so jo ustanovili zavezniki, bo uvoz iz Nemčije zelo oviran po novih določilih, ki jih je izdala medzavezniška komisija za obrenske pokrajine in ki predpisujejo, da bo treba za izvoz v Nemčijo imeti posebno dovoljenje imenovane komisije, oziroma njene posebnega odbora, ki se je za to ustanovil in bo imel svoj sedež v Emsu. Zraven tega je vprašanje izvoza v Nemčijo iz zasedenih pokrajin vprašanje tudi politične narave. Nemška vlada je prepovedala vsak uvoz tujega blaga, ki je prišlo v obrenske pokrajine iz zavezniških držav. Takšno blago sme v Nemčijo le na podlagi posebnega dovoljenja nemških oblastev in bo takoj zaplenjeno, ako pride črez mejo brez tega dovoljenja.

Tako se mora trgovina med Nemčijo in zasedenimi pokrajinami boriti z ovirami, ki prihajajo z dveh strani, od Nemčije in od zaveznikov. Gospodarsveni položaj je torej v teh pokrajinah postal vsled odredb zaveznikov proti Nemčiji ravno tako nevdržljiv kakor v svobodnem delu Nemčije. Zato se novi nemški predlogi, ki jih bo Nemčija stavila zaveznikom, pričakujejo v trgovskih krogih z veliko napetostjo tostran in onstran Rena. Sedanja gospodarstvena položaja in sedanje razpoloženje nemških trgovskih krogov bosta imela gotovo velik vpliv na zadržanje nemške vlade pri novih pogajanjih z zavezniki.

Nemci ob mrtvaškem odru bivše cesarice

POTSDAM, 20. Ves dan je hodila množična množica kropit truplo bivše cesarice. Ko je maršal Hindenburg prišel iz cerkve, mu je množica vzklikala. Princ Eitel Friedrich je izdal v imenu bivšega cesarja proglas, v katerem se toplo zahvaljuje tistim, ki so se pridružili dvorski žalosti.

Pred par dnevi je priredila zveza nemških častnikov v neki berlinski cerkvi zadušnico po rajni cesarici. Pobožnemu opravilu so prisostvovali general Ludendorff, bivši načelnik nemškega glavnega stana, general von Kluck in general von Seeckt, sedanji poveljnik nemške državne brame. Tudi Ludendorffu je množica prirejela ovacije, ko je prišel iz cerkve. Sploh dokazuje zadržanje berlinskega prebivalstva pri liku smrti bivše cesarice, da je ostalo bivši cesarici hiši zelo vdano. Vlada upošteva razpoloženje občinstva in je uradno izrazila cesarski družini svoje sožalje. Isto so storile vse skupine v državnem zboru razen socialistov. Sole niso zaprte, toda profesorji kakor tudi drugim usadnikom je vlada dovolila, da se lahko dajo zastopati pri pogrebu rajne cesarice. Pruski naučni minister je dovolil, da tiste šole, katere so svojčas uživale posebno pokroviteljstvo rajne cesarice, lahko proslavijo spomin svoje bivše dobrotnice, toda ceremonije morajo biti priprave in nikakor obvezne tudi za tiste učence, ki se jih ne želijo udeležiti.

Grška

Položaj na maloazijskem bojišču

ATENE, 19. Uradno poročilo od 17. t. m. pravi: Na fronti severne skupine so naše čete očistile ozemlje severnozahodno od Askanijskega jezera od turških tolp. Na drugih delih fronte je mir. Na fronti južne skupine vlada zatiše, dasi Turki tupatam ustrelijo kakšenkrat proti našim prednjim stražam. Pri Tisvirilu je neki turški oddelek hotel zasedeti most črez reko Meader. Bil je odbit.

Amerika

Zedinjene države proti novi vojni v Srednji Ameriki

WASHINGTON, 19. Uradno se javlja, da je vlada Zedinjenih držav sklenila, da ne bo trpela nove vojne med Panamo in Kostariko.

Lansing o reševanju reškega vprašanja

Lansing je objavil nekaj odkritiv o delu mirovne konference. Zanimivo je, kako sodi Lansing o delu Sveta četvorice glede jadranskega vprašanja.

Pred vsem naglašala Lansing je, da je bil eden glavnih razlogov nesoglasja med predsednikom Wilsonom in njim ta, da so se razgovori med Wilsonom in glavnimi evropskimi državniki vodili v najstrožji tajnosti. Ta tajnost in nepotrebno molčanje sta na vse ostale člane mirovne konference brez dvoma jako neugodno vplivali. Zlasti je pa slabo vplivalo dejstvo, da ni Svet četvorice samo želel temveč naravnost zahteval, da od poslancev malih narodov, ki so bili na konferenci navzoči, o sklepanju zaključkov nič ne zvejo. Tajna posvetovanja so po Lansingovem mnenju poglavitni vzrok, da konferenca na splošno ni uspešna. Kot tipična primera neplodnosti tajne diplomacije navaja Lansing reško afero in ureditev vprašanja Santunga. O reškem vprašanju pravi Lansing:

Nastop italijanskih delegatov je šel za tem, pridobiti Američane, zlasti predsednika Wilsona, da priznajo meje, ki so se določile v londonskem paktu. Te meje so bile skozni in skozni stratišne ter je bila njihova naloga, zavarovati Italijo. Vsekakor so pa bile te meje opravljene v času, ko je bila Avstrija strija nehala obstajati kot velevalst in položaj se je bistveno spremenil, zakaj odslej Avstrija ni mogla več ogrožati Italije. Italijanski delgati so pa smatrali, da je vpričito bistvene spremembe splošnega položaja bolj umestno, zahtevati zvišati kakor jih znižati, češ sedaj se lahko sklene kompromis. Posest Trsta in Reke bi dala Italiji monopol pomorskega prometa na dalmatinski obali. Italijanska trgovina bi obvladala vsled tega tudi zaledje Dalmacije. To bi pa bil velik trgovski neuspeh za novo jugoslovske državo.

Ko je bilo že gotovo, da pripade Trst Italiji, je nastal hud boj za suvereniteto Reke. Propagandisti so trdili, da sodi Reka na podlagi samoodločbe narodov k Italiji. Predsednik Wilson pa, ki je bil trdno prepričan, da je ta zahteva neo-

pravičena, se za italijanske zahteve ni zmenil in italijanski delegati so zagro- žili, da zapustijo konferenco. Tedaj pa je vsled te grožnje izstopil Wilson in javno obrazložil svoje stališče. Nato je odpotoval Orlando iz Pariza v Rim. Kmalu je odmevala vsa Italija od bur- nih in besnih protestov proti nekdanji ta- ko popularnemu predsedniku Zedinjen- nih držav. Spor radi Reke, ki je bil eden najkočljivejših incidentov, do katerih je prišlo v Parizu za časa konference, nam jasno predoči, kakšne posledice ima tajna diplomacija. Neki italijanski diplomat, ki je intimen prijatelj Orlanda in Sonnina, mi je izjavil: »Eri trdijo eno, pa ni res; drugi zopet drugo, pa tudi to ni res. Komu naj se veruje? Kaj je napraviti? Stvar je obupna. Toliko tajnih sestankov z različnimi osebami! Sedaj imamo rezultat. To je strašno!« Jaz sem se nasmejal ter rekli: »Iz tega sklepam, da Vi tajne diplomacije ne ljubite.«

»Ne, ne!« — vslikne diplomat. »Vse neprilike izvirajo iz teh tajnih sestankov Sveta štirih mož, ki navsezadnje vendarle ne morejo molčati in pripove- dujejo različno o tem, kar se je dogo- dilo. Tajna diplomacija pomeni popolni neuspeh.«

Koliko je vredna tajna diplomacija, se je pokazalo, kakor pravi Lansing, naj- bolje, ko se je predložila mirovna po- godba nemškemu delegatu. Tako niso imeli delegati malih narodov toliko časa pravice, vpogledati dobesedno besedilo te listine, dokler ga niso videli pred- stavniki njihovih poraženih sovražnikov.

Domače vesti

Smrtna kosa. Preminul je večer zvečer ob 9. uri v 61. letu starosti, Fran Jurca, dolgo- letni sluga našega »Tržaškega podpornega in bralnega društva«. Z njim je odšla tih, mirna duša iz doline solz. Bodi mu zemljica lahka! Pogreb bo danes ob 3 popoldne.

K dogodku v Rojenu. Iz Rojana nam pišejo: H krvavemu dogodku v Rojenu, ki je predmet različnih govorin in ki bo poročili drugih tržaških listov našel svoj konec brezdomno pred sodnijo, bi pripomnili sledeče: Poro- čila italijanskih listov pripovedujejo o stvari seveda po svoje. Tako je neki list poročal, da je bil orožnik ogrožen že v gostilni. To pa ni res, saj je orožnik sam grozil. Tudi se mu ni za- branilo, zapustiti gostilno. Zapustil je celo prej kakor družba. Tudi ni bila družba nikakor pijana in orožnik sovražna. Saj je sedel orož- nik v družbi fantov malo pred dogodkom v živahnem razgovoru. Vlado je vobče prijat- eljsko razpoloženje. Tudi ni res, da je prišel orožnik v gostilno šele potem, ko je bila druž- ba že tam, temveč res je, da je prišel istoačas- no kot drugi. Orožnik je bil civilno običen in je imel pri sebi službeni samokres. Ko je zapustil gostilno, se je ustavil zunaj in ko je Legiša od- hajal, mu je orožnik sam prišel naproti ter ga pozval na odgovor. Orožnik tudi ni bil napa- den od družbe, kakor trdijo nekateri listi. Za- kaj družba je šele prihitela na pozorišče zalo- žige, ko so zagrmeli strelji. Legiša je bil takrat že mrtev. Orožnik je Slovenec, se imenuje Ja- kob Rener in je doma iz Sežane. Toliko jav- nosti na znanje, da se ne bo dala premočiti od tendencioznih poročil drugih listov.

Reška jugoslovska stranka. Ustanovila se je »Reška jugoslovska stranka«, z začasnim odborom na čelu. Sedež stranke je za sedaj Zagreb. Nova stranka vabi vse reške Jugoslo- vane brez razlike političnih načel ali stran- karske in plemenske pripadnosti, naj pristopijo k nji. V svojem pozivu naglašja, da čaka reške Jugoslovane ogromna borba na politič- nem in gospodarskem polju. »Riječki Glasnik« pripomni: Zalostna preteklost nas je naučila pameti! Obenem poziva vse reške Jugoslovane, tako tiste, ki so reški pripadniki, kakor tudi tiste, ki so imeli tam stalno zaposlenje in bi- vališče, vse begunce in izgnance, naj se brez- pogojno vpišejo v »Reško jugoslovske stranko«. To je potrebno, da se ve, koliko jih je in koliko se jih povrne na Reko. Kdor se ne vpiše, pokaže s tem, da se ne misli niti po- vrniti niti sodelovati političnem in gospo- darskem delu na Reki. Prijave sprejema od- bor v Zagrebu, Gajeva ulica 12. I.

»Stavka« prodajavcev rib. Tržaški prodaj- jenci rib, ki so člani tukajšnje zveze tržaških prodajavcev rib, so večeraj zjutraj na vse zgo- daj zasedli ribji trg. Ko so občinski uradniki večeraj zjutraj hoteli iti v urade na ribjem trgu, jim je bila pot zastavljena, prodajavci jih niso hoteli pustiti, da bi šli na svoja službena me- sta. Čim je bil magistrat o tem obveščen, je poslal proti prodajavcem oddelke mestnih stražnikov. Ti so ribji trg izpraznili, toda stvar ni šla gladko, ker so se prodajavci rib upirali. Vendar je bil red okoli 11. ure popolnoma vzpostavljen in ribji trg je zopet zadobil svoje navadno lice.

Včerajšnji nastop tržaških prodajavcev rib je posledica spora med zvezo prodajavcev in tukajšnjim magistratom. Dočim bi tržaški pro- dajavci rib hoteli imeti zase monopol te trgo- vine, je magistrat podjel dovoljenje za prodaj-

janje rib tudi drugim netržaškim ribičem, n. pr. dočetom in tudi raznim ribičem na ostalem Primorskem kakor tudi ribičem zadrugam. Tržaška zveza prodajavcev rib je videla v tej politiki magistrata veliko nevarnost za svoje stanovske interese. Vseled tega je nastalo med člani tržaške zveze precejšnje vrenje, ki traja že nekaj časa in je večeraj zadobilo obliko na- silne zasedbe ribjega trga.

Glasbena Matica. Drevi ob 19.30 bo odbo- rova seja.

Uradne vesti

Izseljevanje v Kanado. Civilni komisariat za Trst in okolice naznanja: Kanadska oblastva za priselitev v new-yorški lukji zavračajo vse one, »ki se izkrajajo v new-yorški lukji z name- nom, potovati v Kanado, in nimajo železni- škega listka do kraja v Kanadi, v kateri so na- menjeni.« Vseled tega smatrajo ameriška ob- lastva na Ellis Islandu take izseljence za ljudi, »za katere mora skrbeti javna dobrodelnost, ker nimajo v Zedinjenih državah nobenega človeka, ki bi bil zakonito obvezan, jih v po- trebi podpirati, ter jih pošljejo nazaj. Zato je potrebno, da kupijo izseljenici, ki so namenjeni v Kanado in se izkrajajo v Zedinjenih državah, že v Italiji železniški vozni listek do kraja, kamor so namenjeni.

Ako se pa izkrajajo v Kanadi in pridejo na- ravnost iz rojstne ali pristojne države, je do- volj, da imajo znesek denarja za potovanje do kraja, kamor so namenjeni.

Nedavna določba, ki je stopila v veljavo dne 1. januarja t. l. in s katero se je svota denarja, ki ga mora imeti priseljenec s seboj, zvišala na 250 dolarjev za vsakega izseljenca, na 125 do- larjev za vsakega člana družine v starosti nad 18 leti in na 50 dolarjev za vsakega člana družine v starosti od 5 do 18 let, — je podaljšana na nedoločen čas. — Trst, 18. aprila 1921. — Komisar Fione.

Živina, ki so jo odpeljali bivši sovražniki. Civilni komisariat za Trst in okolice nazna- nja: Da se določba 238. člena versailleske mi- rovne pogodbe čim lažje uveljavi, je potreb- no, da se doprinešajo kar najbolj točne listine, zlasti kar se tiče one živine, ki so jo vzeli Nemci v pokrajinih, v katere so vdrli. — Za- torej se pozivajo vsi, ki so v stanu, dati toza- devna točna pojasnila, da se zglašijo v veteri- narskem oddelku civilnega komisariata za Trst in okolice. — Trst, 18. aprila 1921. — Komisar Fione.

Iz tržaškega življenja

Tatovi v stanovanju. Večeraj pri belem dnevu so odprli neznanj tatovi s ponarejenimi ključi stanovanje Petra Meneguzzi v ulici Chiozza št. 77. Iz stanovanja so odnesli eno moško ob- leko in en par čevljev. V obleki se je nahajala listnata s 100 lirami, srebrna cigaretna doza in več drugih drobnarij v skupni vrednosti 850 L.

Grehi nepravega orožnika. Neki Josip Ce- chetti, stanujoč v ulici Chiozza št. 38, je krožil vsak večer po gostilnah in bifejih. Oblekel se je v orožniško obleko, se izdajal za orožnika ter separil lastnike in natakarije. Lastnika bi- feja »Bar automatico« je osleparil prvič za 500 lir, drugič za 50 lir. Lastnika »Bar Moderno« za 47 lir in lastnika bifeja »Bar Napoli« za 50 lir. Možakar se pa ni dolgo veselil in zabaval. »Orožnika« so zasačili ter ga zaprli.

Tatovi v bifeju. Večeraj ponoči so obiskali neznanj nočni gostje bife g. Gasparija v ulici Carducci št. 3. Tam se je prav po domače po- strelji. Sneli so s stropa več gnjati, iz omar so odnesli več skatljive sardin in tonine. Lastnik, ki trpi nad 200 lir škode, je naznanil ponočno gostijo policiji.

Mož in žena. Včeraj zjutraj je prišel mož Antonije Parovel, stanujoč v ulici Pozzochera št. 5, v rožcah domov. Namesto da bi ji voščil »dobro jutro«, se je začel pripraviti z njo. Če bi ženska potrpežljivo požrla očitania, bi se bila morda vsa stvar dobro iztekla. Ali žena mu je pridno odgovarjala. Razkačeni mož pa je zagrabil čevljev ter ga zagnal ženi v noge. Nato je legel k počitku. Žena je pa morala iti na rešilno postajo, kjer so ji dali primerno po- moč.

Kaj se pravi priti tržaškim barabam v rokel. Pred par dnevi je prišel v naše mesto 48 letni Jurij Lengovich, doma iz Pule. Tu je imel več opravkov. Če človek ne pozna prav dobro me- sta, zlasti pa Trsta, zaide lahko med kako ro- parsko družalo. Neka taka vrsta tolovajev je izvabila večeraj ponoči Lengovicha v ulico Anto- nio Caccia. Njih namen, ki pa je splaval po vodi, je bil, oropati ga. Ko so bili v omenjeni ulici, so ga vrgli na tla ter mu hoteli vzeti listni- nico. Lengovichu se je pa posrečilo pobežniti. Med pretepom je dobil rano na glavi in pod očesom. Sel je na rešilno postajo, kjer so mu dali prvo pomoč.

Vesti iz Istre

Puške. Civilni komisariat v Voloskem na- znanja, da se nahajajo puške, ki so bile za časa Avstrije lastnikom odvzete, v Trstu. Lastniki jih morajo dvigniti osebno v vojašnici, kjer so shranjene. Puška se pa izroči lastniku le te- daj, ako predloži potrdilo občinskega urada, da je puško v resnici oddal, ter orožni list, ki ga izda okrajni civilni komisariat v Voloskem. Za orožni list se mora plačati taksa in dopri- nesti fotografija. Puške se izročajo samo prvi- pondeljek in petek v vsakem mesecu.

Kastavsko Lovčako društvo bo šlo pri tem svojim članom na roko. V nedeljo, 24. t. m.,

bo pobiral predsednik kast. lov. dr. g. Vilko Sever predpisano takso in fotografije, da se preskrbi orožni list vsem članom, ki žele dvigniti svoje puške. Obenem prosijo društvo one gospode, ki so kot župani odvzeli puške, naj poskrbijo lastnikom potrdila odnosnih ob- činskih uradov.

Solska prireditve v Herpeljah. Ljudsko-sol- ska mladina herpeljske šole nastopi v nedeljo, dne 24. aprila 1921, ob 4. uri pop. v dvorani g. I. Križman v Herpeljah s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Oton Župančič: »Ciciban in čel- belica«, dvogovor. 3. Oton Župančič: »Ciciban cici-fuj«, samogovor. 4. — »Rdeči sarafan«, dvospev. 5. Uta: »Medved z medom«, dvo- govor. 6. Uta: »Koliko je zvezd«, samogovor. 7. M. Gregorič: »Snežuljica«, igra v 2 dejanjih. 8. G. Ipavec: »Cerkvica« poje se troglas- no. 9. — »Mlada mamica«, samogovor. 10. Oton Župančič: »Ciciban poslušaj očeto- vuro«, dvogovor. 11. — »Mak«, poje se dvo- glasno. 12. »Tih mrak«, samogovor. 13. Uta: »Prvi krajec«, samogovor. 14. F. Kolednik: »Mlada modrijana«, prizorček. 15. E. Gangl: »Slovenska zemlja«, deklamacija. 16. — »Dim- nikar«, samospev. 17. F. Levstik: »Ubežni kralj«, deklamacija. — Med sporedom svira domača godba. Namen: Izpopolnitev mladins- ke šolske knjižnice. Stariši in prijatelji mladi- ne, omogočite z radovoljnimi prispevki, da se lepi namen doseže. Učiteljstvo.

Gospodarstvo

— **Kupčija z jugoslovenskim žitom v Trstu.** V poslednjem času so bile cene jugoslovens- kemu žitu na tržaškem trgu sledeče: ovsu 118 lir za meterski stot franko Trst, otrobom 90 do 95 lir, moki 380 lir.

— **Žetev v Jugoslaviji.** Iz Belgrada poro- čajo: Vseled dolgotrajne suše se je bilo bati, da se bo letošnja žetev v Jugoslaviji slabo ob- nesla. Sedaj pa je nastopilo deževno vreme in skrbi radi žetev so se razpršile.

Svicsarski tečaji

ZENEVA, 19. Lira 28'40, marka 9'1625, avstr. krona 170, angl. funt 22'705, fr. frank 42'40, dolar 5'7862,

Trgovinska pogodba med Češkolovaško in Romunsko

PRAGA, 20. Poslanstveni svetnik dr. Dvoracek je odpotoval v Bukarešt v spremstvu zakonitkov raznih ministr- stev, da podpiše trgovinsko pogodbo med Češkoslovaško in Romunsko.

Borzna poročila.

Tečaj:	Trst, dne 20. aprila
Jadranska banka	300
Cosulich	354
Dalmatin	290
Gerolmitich	1635
Libera Triestina	547
Lloyd	1650
Lussino	1050
Martinolich	243
Oceanica	388
Premuda	407
Tripovich	365
Atmpele	600
Cement Dalmatia	364
Cement Spalato	380

Tuja valuta na tržaškem trgu:

Trst, dne 20. aprila 1921.	
Neprepčatene krome	4.— 5.—
avstrijsko-nemške krome	3.50 — 4.—
češkoslovaške krome	29.— 30.—
dinarji	59.— 61.—
leji	33.— 34.—
marke	33.— 34.—
dolarji	20.40 — 20.60
francozi franki	149.— 150.—
svicsarski franki	355.— 360.—
angleški funti papirnati	80.— 81.—
angleški funti, zlati	102.— 104.—
rubi	12.— 13.—
napoleoni	84.— 86.—

Rozalija Budin

Ljudevit Špacapar

poročena

Miren pri Gorici, 14. aprila 1921 (420)

MALI OGLASI

SLUGO išče odlična družina. Naslov pri uprav- ništvu. (677)

KOZI z mladičema švicarske pasme ste na prodaj. Bole, Optine 179. (678)

PRODA SE tekom dneva Singerjev šivalni stroj za krojače in bela steklena omara. So- litario 1, Cohen. (680)

HISA V SEŽANI z dobro upeljano gostilno, skladiščem, vrtom in dvoriščem ob glavni cesti tik postaje (eventualno še druga zem- ljišča) se prodaj pod ugodnimi pogoji. Pojas- nila daje Štolfa v Sežani. (681)

POUK: Angleškega, francoskega, italijanskega, jugoslovenskega, nemškega jezika, slovnica, konverzacija, korespondenca, stenografija; trimesečni tečaj za odrasle; posebni tečaj in ponavljanje za deco. Prestavljanje. Via Boccaccio 3, vrata 14. 451

V NEDELJO 24. t. m. ob 4 pop. se uprizoni na Kontovelju »Krivoprisežnik« (repriza). K obilni udeležbi uljudno se vabi domačine in tuje. (669)

HŠICA, s tremi prostori in 106 klawter obde- lane zemlje, se prodaja za 22.000 lir. Ilijaš Sivan, Sv. Mar. Magd. zg. 32. (673)

PRIDNO služkinjo išče mala družina proti do- bremu plačilu. Via Giulia 82, vrata 9. (674)

MALA HISA se prodaja v Divači št. 8. (675)

OBDELANO POSESTVO: skupaj ležeče nje- vne, vinograd, gozd in nedozidana hiša ob cesti blizu Kastva se prodaja za 65.000 lir. Nadaljna pojasnila daje J. Pegan, Jušiči — Matulje. (676)

REDKA PRILIKA! Veliko, lepo obdelano po- sestvo (zelo rodovitno, skupaj ležeče, njive in travniki, zaraščeni gozdovi, 2 hiši z go- spodarskimi poslopji — vse na ravnini v prijazni vasi tik Kamnika v Jugoslaviji) se resnemu kupcu le vsled rodb. razmer takoj prodaja. Cena zaradi trenutno visokostojee Lire samo 110.000. — V lastno dobro interesovito, da si kar hitreje pridejo posestvo ogledat. Naslov in podrobnosti se zvedo do 24. aprila v hotelu Grzina, št. Peter na Krasu. (631)

DOBRO IZURJENEGA čevljarskega pomoč- nika, sprejme na stalno delo Anton Rešič, Postojna. (534)

TRGOVSKA HISA, na glavni cesti v Postojni, kjer se nabaja že nad 40 let, dobro vpeljana trgovina z manufakturinim, močnim in galan- terijskim blagom, je na prodaj. Odaa se evan- tujsko tudi v najem. Josip Kraigher, Pos- tojna. (679)

MAM na prodaj hiše, posestva, krčme, mle- karne, prodajalne, pekarnice v Trstu in oko- lici. Posredovalec Ferdinand Štolfa, Skor- elja Sv. Peter I. V. Rojan, zraven cerkve, od 1 do 2 pop. (628)

SINGERJEV čevljarski šivalni stroj pred voj- no nov, in kolo ameriške znanke v naj- boljšem stanju se prodaja v ulici Ruggero Manni 3, pritriljeje. (664)

POPOLNOMA NOVA moderna hiša z verando z vsem komfortom, 4 sobe s priklidnimi in vrtom se radi preselivne prodaja. Solčna lega v bližini Ljubljane. Šele dozidana, popol- noma suha. Cena Lit. 75.000. Ponudbe na upravnistično pod »15.000«. (666)

MLADENIC, več ital. slov. in nemščine, ko- rrespondence in knjigovodstva išče službe kot pomožna moč. Ponudbe pod »Delvaen- na upravništvo«. (668)

KROJANICA Avgust Štular, ul. S. Francesco D'Assisi št. 34. III. nad. je edina dobroznan- krojačnica v Trstu. 23

NAZANJAM slavemu občinstvu, da sem poleg delavnice odprla tudi saloni za izgotovljene žin- ske obleke in letne plašče ter raznovrstne ob- leke. Priporočam se za obilen obisk. A. Mer- molja Rieger, ulica Commerciale 3. 556

BRINJEVEC jamčeno naraven, v poljubni množini, se dobi po zmerni ceni pri Fr. De- kleva, Slavina p. Prestranec. 34

†

S potrjim srcem naznanjamo v imenu tudi ostalih sorodnikov, vsem prijateljem in znanecem prežalostno vest, da je naš preljubi soprog in oče

Ivan Leban

posestnik in trgovec v Ročinju

po dolgi bo'ezni, v starosti 59 let, danes, 18. aprila, ob 6. uri zvečer, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se boode vršil v sredo, dne 20. aprila od 5-6 zvečer iz hiše zalosti v Ročinju št. 6 na domače pokopališče.

ROČINJ, 18. aprila 1921. 321

Ana, soproga. — Erna, Vencelj, Rozika, otroci.

VABILO

VESELICI

katero priredit

»Prostovoljno gasilno društvo« v Hruševju v nedeljo, 24. aprila t. l. v prostorih g. P. Del Linz-a

Sporod: **LOVSKI ŽET**, ljudska drama v 5. dejanjih; Saljiva pošta in pes. — Začetek točno ob 3 pop. — Svira glazbeno društvo »Kraška vila« iz Sežane. Vstopnina: 1 sedeži L 6, II sedeži L 4, stojšča L 3. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo gasilne orodja, se vsa preplačila hvaležno sprejemajo.

K obilni udeležbi vabi ODBOR.

NB. Mladini pod 15 letom se vstop ne dovoli, tudi v spremstvu starišev. 318

Semnji.

S 24. aprilom 1921 začnejo v Komnu zopet redno usta- novljeni semnji.

Na udeležbo vabi

Županstvo občine Komen.

— TVRDKA —

Rag. Ruggero Piccinino

Brzojavke Piccinino telefon 29-75

Trsf — Via Boschetto št. 6 — Trst

Največjo izbero daril za birno dobite samo v trgovini Piazza Garibaldi št. 3, (prej Barriera)

Dva mizarska pomočnika za pohištvo

se takoj sprejmeta na trajno delo. 315

FRANC MLAKAR, mizar v Divači.

Plača po dogovoru s hrano in stanovanjem

Bukovo oglje, premog,

plinov coke, drva za peči in štedilnike

Živo in gašeno apno,

strešniki, navadna opeka, cement Portland I. vrste

Daniele Pillin, Trst

ZALOGI: 29

Via Coroneo 25 telefon 13-06

Viale XX. settembre 94 telef. 241

ŠIRITE „EDINOST“

FELBERBAUM & ROLICH

(prej HEDŽET & KORITNIK)

287

Gorica — Corso Verdi št. 7, vogal šolske ulice

Velika zaloga manufakturnega blaga za moške in ženske obleke, vsakovrstnega perila, nogavice itd., kakor tudi vseh potrebščin za krojače in šivilje. — Opreme za neveste!

Na debelo! Cene brez konkurence. Na drobno!

(Dalje).

PODLISTEK

V. F. B.

V malem svetu (25)

Klinarja, človeka slabe splošne naobrazbe, ta hiba ni motila: niti opazal je ni. Bil je pre- srečen, ko je mogel prežati na priliko, da bi govoril z Ivanka na samem, ko je šla k trum- meau-u, da pogleda tam neko novo fotografijo Leino, ki jo je predstavljala v veliki večerni toaleti z globokim decole-je-m in s coiffuro a la Botticelli. Na tej veliki fotografiji se je Lea zdela zares krasna. Uvelost oblik se ni opazala, ker jo je goljufivi »objektiv«, ali pa roka fotografova napravila mnogo mlajšo: baržunasto-črne oči Leine so gledale tu v svet s hrepenenjem odaliske, ravni krepki nos s širokima, a bolj tankima nosnicama, podolga- te trepalnice in mala široka usta so podajali še bolj njeni pojavi videz hrepenenja orientat- ke, ki je tu kazala svoje čare v pohlepni mo- dernih obleki, da je zadobila gospodstvo v salo- nih, kakor ga je imela tudi v hišah slabega slovesa.

Ivanka in Klinar sta skupno motrila sliko kakor da sta popolnoma zaposlena žnjo, do- čim jima je v tem hipu srce življeje utripalo v sladkem pričakovanju besed, ki padejo sedaj

Ivanka se je z dražestnim pretvarjanjem ka- zala ravnodušna in je hvalila spretnost foto- grafja, ki je »tako verno« predstavil Leo. — Ali se vam ne zdi, da je krasno zadeta? — ga je vprašala s popolnim uverjenjem v sistem, vedno vlažnem pogledu, ki mu je uga- jal najbolj. — Ta fotografija je velika umetnost — ali jaz ljubim bolj naravo, naravno mladost in dražest, ki se nahaja v tej fotografiji — je od- govoril on, pokazavši s prstom v zrcalo, pred katerim sta stala in ki je blestela v njem mlada, sveža pojava Ivankina. In ko ona ni nič odgovorila na to laskanje, ampak se je bavila z drugimi slikami, ki so stale na omarici, je nadaljeval Klinar bolj tistim glasom, dasi sta se mogla povsem svobodno razgovarjati v splošnem šumu družbe: — Hvala vam, da ste šli po pismo . . . Ta pripomba je vidno razburila, njen obraz obila rdečica in povesila je oči in dolge svitene trepalnice. No, kmalu je privzdignila glavo ter odgovorila nekako kljubovaje: — Kaj sem mogla storiti druga, ko ste me prosili? — Hvaležen sem vam, da ste uslišali mojo prošnjo — to mi je dovolj. Njegov glas je nekoliko drhtel, ko je izgo- varjal te besede, ona pa je mislila, da je morda užaljen radi njenih besed. Ali, en dober, pri- jazen pogled iz tistih ljubih oči ga je zopet po-

miril in ojunačil. Naslonjen z laktom ob trum- meau, s svojo glavo povsem blizu njenega klo- buka, katerega cvetje se ga je včasih dotikalo, če se je ona nekoliko živahnjeje maknila, je navidezno gledal žnjo fotografije, v resnici pa je srkal vase njene besede, njene poglede, in njen dih, opojen in očaran od vsega čara nje- nega mladega bitja. Gledal jo je z bleščetimi in iskrenimi očmi, vsako črto njeno, vsako kretno- jo, prevzet od želje po nji. No med tem, ko je njega popolnoma osvojila sebičnost njegovega instinkta, ki mu jo je predstavljala kot predmet zadovoljstva in sreče, in se je ta instinkt ver- toval v vseh poigravanjih moške naravi, je bila ona mirnejša in njeno čutstvovanje dušev- nejše, a brez zavesti o tistih močeh, ki so jo nadvladovali. Tudi njena sebičnost je že ob- čutila zadovoljstvo ob navzočnosti tega člo- veka, ljubo slast ob njegovih besedah, sladko jezo pri njegovih plantičnih pogledih, ali, če- tudi je bila dekle svoje dobe in je vedela vsa, kar vedo tudi druga dekleta, je bila njena duša vendar bela, čista knjiga, ki čaka, da življenje zapiše vanje, kar ji prinaša seboj. Vse je obču- tila še le prvokrat, še nejasno, zagonetno in čisto. In zato je bilo njeno zadovoljstvo še po- polno, ker je uživala ta čas brez premišljanja, kaj bi moglo biti, ali kaj bo dan in mesec kas- nejše.